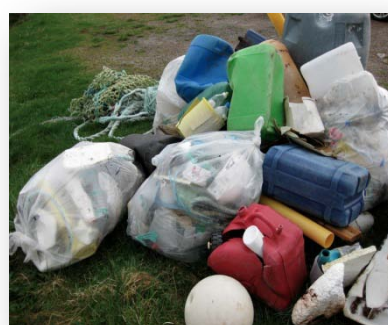
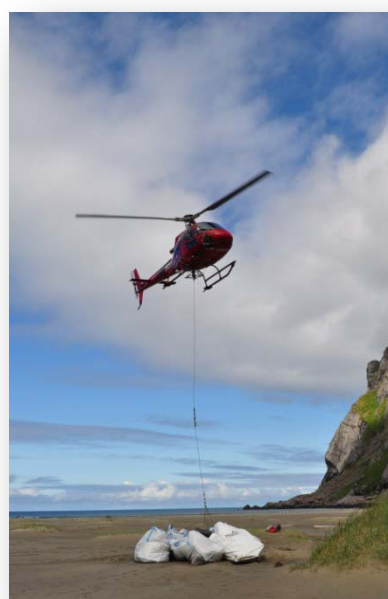

Rapport pilotprosjekt:

Strandryddeuka i Lofoten

23.-27. Mai 2011

Innhold

1	FORORD	3
2	SAMMENDRAG	4
3	INNLEDNING	6
3.1	MÅLSETTING	7
4	PROSJEKTETS GJENNOMFØRING	7
4.1	BUDSKAP	7
4.2	TIDSHORISONT	8
4.3	LAS'S ØKONOMISKE BIDRAG OG RAMMEBETINGELSER	9
4.4	MÅLGRUPPE	11
4.5	KOMMUNIKASJONSSTRATEGI OG KANALVALG	12
4.6	GJENNOMFØRING	17
5	RESULTATENE AV REGISTRERINGEN	23
5.1	OVERORDNET	23
5.2	RESULTAT OCEAN CONCERNENCY/HOLD NORGE RENT	25
6	GEVINST OG MÅLOPPNÅELSE	32
6.1	ØVRIGE POSITIVE "BIVIRKNINGER"	33
7	KONKLUSJON OG INNSPILL TIL VEIEN VIDERE	36
8	VEDLEGG 1 - PRESSEDEKNING	38

1 Forord

At marin forsøpling er et problem i Stillehavet var allerede kjent for Lofoten Avfallsselskap IKS (heretter kalt LAS). Forskjellige filmsnutter på Youtube.com forteller visuelt om "the plastic soup" og "the garbage patch", og hvilken problematikk det medfører. Det var bare så langt borte – for langt borte fra både Norge og Lofoten til å skape et engasjement blant folk flest. På internett fantes svært lite informasjon om dette emnet i nasjonal målestokk, og det ble nok noen diskusjoner om *hvorfor* man ikke hørte noe om dette i media eller på den politiske agenda.

Det ble derfor en god anledning når magasinet Kretsløpet (nr 1-Feb.2011), som et resultat av Hold Norge Rent konferansen i januar, skrev en artikkel om marin forsøpling med bilder og resultater fra Rekvika ved Tromsø. Tromsø er nært nok, og med god billedokumentasjon fra Bo Eide, ble det mulig å stille spørsmålet "hvordan ser det egentlig ut her i Lofoten?" God hjelp var det også i rapporten som ble utgitt av Klima –og Forurensningsdirektoratet i samarbeid med Direktoratet for Naturforvaltning, "Kunnskap om marint søppel i Norge 2010". Her fikk man konkrete fakta å jobbe med, og dette gav "kjøtt på beinet" til å utforme et budskap. Resultatet ble "Strandryddeuka i Lofoten" – der LAS var så heldige å få være pilotområde for Hold Norge Rent.

LAS håper at det registreringsarbeidet som er gjort kan bidra til å hindre og redusere marin forsøpling i fremtiden på nasjonalt hold, og at bevisstheten rundt marin forsøpling har økt, ikke minst her lokalt.

LAS benytter også anledningen til å takke alle samarbeidspartnere i prosjektet for bilder, råd og gode diskusjoner. En stor takk også til alle som har bidratt til ryddearbeidet!

Prosjektgruppen for det marine oppryddingsarbeidet har bestått av Jarle Johansen (Moskenes kommune), Harald Pettersen (Flakstad kommune), Bjørn Andersen (Vestvågøy kommune), Viktor Haugan (Vestvågøy kommune), Bjørn Skulbru (Vågan kommune), Einar Solvang (Lofoten Avfallsselskap IKS) og Monica Kleffelgård (Lofoten Avfallsselskap IKS).

Monica Kleffelgård har vært prosjektleder, og har også forfattet denne rapporten.

Leknes, juli 2011

Monica Kleffelgård

Informasjons- og kvalitetsleder

Lofoten Avfallsselskap IKS

2 Sammendrag

LAS gjennomførte i mai og juni 2011, Strandryddeuka i Lofoten. LAS er et avfallsselskap og har således ingen forpliktelse for innsamling av marint avfall, eller med å dekke kostnadene for rydding av herreløst avfall, som kategorien marint avfall tilhører. LAS ønsket likevel å bidra til at ryddearbeidet ble satt i gang, for at vi sammen kan holde Lofoten ren!

Denne rapporten er en sammenstilling av prosjektet Strandryddeuka i Lofoten 2011. Det er en presentasjon av selve prosjektgjennomføringen, og en oppstilling av resultatet fra registreringen av det marine avfallet.

Målsettingen med prosjektet var først og fremst å få ryddet opp marint avfall, og å bevisstgjøre innbyggerne om dette tema. I tillegg var det viktig å få registrert hva slags marint avfall som befant seg langs kysten, slik at man kan bidra til å få identifisert kildene til avfallet.

De fire kommunene Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan i Lofoten er pilotområde for Hold Norge Rent og Strandryddedagen som arrangeres 17. september 2011. LAS håper erfaringene som er gjort i Lofoten kan være med å bidra til inspirasjon og med nyttige tips til alle som er, eller burde være, involvert i å rydde opp marint avfall.

I løpet av Strandryddeuka (23.-27. mai, - som i praksis varte en måneds tid...) ble det samlet inn 13,09 tonn marint avfall, og nesten 5 mil ble ryddet av de 469 personene som deltok i ryddeaksjonen. Dette er tall fra ryddeaksjonene hvor registrering ble foretatt i skjema fra Hold Norge Rent etter Ocean Concervancy metoden! LAS hadde satt som krav at skjema måtte være korrekt utfylt for å få levert det marine avfallet gratis.

Kostnadene med å rydde dette ble på drøye kr 175 000,- (ex mva). Selv om arbeidstid ikke er regnet med i denne summen, er det likevel ikke en uoverkommelig sum det er snakk om. Arbeidspresset var størst i mai, og hele kampanjen ble gjennomført i løpet av et relativt knapt tidsrom.

Mengden av marint avfall på strendene og langs kystlinja i Lofoten varierer fra sted til sted. Havstrømmer fører med seg store mengder, og yttersida (d.v.s. ut mot storhavet) er nok den siden der det kommer mest. Det er her stormene står sterkest på, og naturkreftene får da med seg større ting og mer avfall på land. Flere steder i Lofoten er kystsona ganske utilgjengelig, i alle fall for henting av avfall, og det ble til at helikopter måtte benyttes for å hente ut de siste 7,5 tonnene med avfall.

Funnene fra innsamlingen viser store mengder av plast – myk og hard plast, både i store biter og små biter. Tau og garn utgjør til sammen ca. 20% av den innsamlede mengden. Videre er det interessant å se det store antallet plastposer, drikke-/plastflasker, strips –/pakkeband og vaskemiddelflasker.

Resultatet av prosjektet viser at det er mye marint avfall også i Lofoten. Men med 13 tonn innsamlet avfall er det også 13 tonn mindre avfall langs strender/kystlinje, noe LAS er svært fornøyd med. Det haster med å sette i gang tiltak til både i å få ryddet opp det som har kommet på avveie, men også å forhindre at nye mengder kommer til.

3 Innledning

Fra gammelt av har havet blitt brukt som avfalls plass – det er stort og rommer mye. Før man fikk etablert en godkjent renovasjonsordning ble husholdningsavfall, i følge folkemunnet, lagt i fjæra der floen tok det med seg. Alternativt ble det brent på bål på samme sted. I dag kildesorterer de fleste, og det meldes tilbake fra folk at strand og kystområder har mindre avfall nå enn før. Det viser igjen viktigheten av å ha et velfungerende renovasjonssystem.

Det er likevel en del avfall i fjæra, og det store spørsmålet er hvor kommer dette fra. Siden det er mye, spesielt på yttersia, kan det ha kommet over lange avstander. Lofoten Avfallsselskap IKS (heretter kalt LAS) er nysgjerrige og vil gjerne vite mer om hvor mye marint avfall som befinner seg i vårt område, hvor det kommer i land og hva det består av. Selv om herreløst avfall ikke ligger under LAS's forretningsområde og ansvar, er det viktig å vite hvordan situasjonen er og kunne bruke vår kompetanse og miljøengasjement for å bidra til at dette blir gjort noe med.

LAS inviterte kommunene Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan med på et prosjektsamarbeid, der tema var marint avfall i Lofoten.

En viktig oppgave for både kommune og LAS er å skape gode holdninger blant innbyggeren for avfallsavhending, og videre skape engasjement som et bidrag til rydding i strand-/og kystlinjer, og å holde de ryddige i fremtiden. Et nøkkelement for å få dette til er kunnskap – har man kunnskap har man mulighetene til å velge å gjøre rett eller galt – og akkurat individets vilje til å utgjøre en forskjell er en suksessfaktor for å få til en endring, også på dette området. I den sammenheng minnes vi gjerne Robert C. Ingersolls (1833-1899) visdomsord: *"I naturen finnes verken belønning eller straff, kun konsekvenser"*.

De vakre omgivelsene er høyt skattet av innbyggerne i Lofoten, og naturen blir brukt flittig til rekreasjon. Lofoten er kjent for både rike fiskeressurser i havområdene rundt øyene, og en fantastisk natur som gir god grobunn for reiselivsnæringen. Begge disse bransjene er avhengig av at naturen blir bevart, og det hviler et ekstra ansvar på innbyggere, næringslivet og offentlig sektor for å ta vare på denne naturperlen.

Øyriket Lofoten har lang kystlinje, med både kvite strender og noe mer ulendt terreng. Mange steder går det vei nært strender og flosone, og er dermed lett tilgjengelig. Andre områder er derimot rimelig utilgjengelige for å hente det marine avfallet i særdeleshet, men også for å få "ryddefolk" på plass. Dette er en utfordring som må løses, for det er viktig at disse områdene også prioriteres.

Marin forurensning utgjør en trussel først og fremst mot det marine miljøet, spesielt for fisk, sjøfugl og sjøpattedyr, men også vi som bor her kan rammes med eksempelvis færre arbeidsplasser i næringer som er avhengig av en ren natur (reiseliv og fiskeri) og forringet trivsel. Informasjon om hvilke effekter det marine avfallet har på det økologiske miljøet og i det sosioøkonomiske aspektet finnes i rapporten fra Klif og DN, *"Kunnskap om marint søppel i Norge 2010"*.

3.1 Målsetting

Hovedmålet for kampanjen er:

- 1) LAS ønsker å sette fokus på marint avfall i Lofoten, og dermed øke kunnskapsnivået hos innbyggerene generelt og hos fiskerinæringen spesielt. Og herunder også gjøre kjent at fiskeriredskaper som garn, tau og line kan materialgjenvinnes gjennom Nofir-systemet.
- 2) Rydde mest mulig marint avfall langs kysten (flosone) av Lofoten.
- 3) Kartlegge kilder og avfallstyper langs kysten av Lofoten, slik at resultatene kan bidra til å redusere fremtidig forøpling.

4 Prosjektets gjennomføring

4.1 Budskap

Essensen i budskapet er at marint avfall både er skjemmende å se på, og til besvær for fisk, sjøpattedyr og sjøfugl. Marint avfall er et globalt problem, og et samfunnsproblem – derfor er vi nødt til å gjøre noe. Det vil si at det kreves handling – rydd din strand/kystzone og registrer hva du finner.

Store deler av det marine avfallet som er registrert internasjonalt, er plast. Plast i seg selv er svært holdbar, og brytes ikke ned som organisk materiale gjør. Noen plasttyper er nesten evigvarende, mens andre typer platen brytes ned over lang tid til mindre og mindre biter, helt til mikroplast. Små plastbiter som igjen lett blir forvekslet med føde som plankton og maneter (*Kunnskap om marint søppel i Norge 2010*).

Gode innsamlingsordninger og gjenvinning av plast er derfor viktige tiltak, og plast fra stadig flere områder kan gjenvinnes. Dette er et generelt et viktig budskap fra avfallsbransjen.

I "Beachwatch" (England og Wales sin årlige nasjonale strandsøppeldugnad) utgjorde avfall fra fiskeriene kun 15% av avfallet. I rapporten "Kunnskap om marint søppel i Norge 2010" hentydes det videre at innslaget av avfall fra fiskeflåten antas å være større langs norskekysten. I Lofoten har vi en stor fiskerinæring, som også bruker mye plast i line, garn, fiskekasser, fiskemærker og lignende.

Ut fra denne informasjonen kan man også anta at en del av det marine avfallet består av tau, garn og annet fiskeriutstyr. Det gir igjen fokus på "spøkelsesfiske" og hvilke muligheter man har for håndtering av utdatert fiskeriredskap. Derfor er budskapet om materialgjenvinning også i fiskeribransjen en del av denne kampanjen.

4.1.1 Resultat

Hovedtyngden av det som har vært kommunisert ut har vært strandrydding med registrering, og gjenvinning av fiskeriredskaper har kommet litt i bakkant - men LAS vil ta med seg den delen videre i dialogen mot denne bransjen.

Budskapet om marint avfall som ble formidlet, resulterte i 39 ryddeaksjoner, og nesten 5 mil som ble ryddet. Hele 469 personer ble engasjert nok til å fysisk delta i ryddingen. Lokalavisene stilte med 17 artikler om marint avfall og LAS i løpet av ca 3,5 måned. Flere av kontaktpersonene for ryddeaksjonene har kommunisert at de gjerne vil bli med å rydde mer, og en skole vil gjerne "adoptere" et område som de rydder. Summen av avfallet ble drøye 13 tonn, men så har det også blitt hyggligere å ferdes på de områdene som har blitt ryddet.

4.2 Tidshorisont

Hele kampanjen, inkludert tilrettelegging og planlegging, har blitt gjennomført i løpet av særdeles kort tid. I midten av mars begynte LAS å leke litt med ideen om en kampanje med fokus på marint avfall. Det ble etter hvert dialog med Hold Norge Rent, som også var i startfasen med prosjektet om Strandrydde-dagen. I månedsskiftet mars-april ble planene mer konkrete, og eierkommunene (ved teknisk etat/uteseksjonen) ble invitert til et samarbeid. Første møte ble avholdt 12. April, og så var prosjektet i gang!

Første artikkel var på trykk allerede 24. mars, mens strandryddeuka ble planlagt 25-27.mai. I dette tidsrommet kom påsken, og vårryddeaksjonen (langs veiene) ble gjennomført.

Det ble et mål å påbegynne kommunikasjonen av "kampanje marin forsøpling" den 24. mars, siden det var rett før VM i Skreifiske, og fulldistribusjon i lokalavisene i Lofotregionen. Tanken var at folk som var opptatt av fisk også ville legge merke til "Tarzanfisker", for den svinger seg ikke i spøkelsesgarn – den dør!

TARZANFISK?

Fisken svinger seg ikke i "spøkelsesgarn" - den dør!

I dag har plastavfall i havet blitt et problem. Hvordan ser det ut på våre strender? Ta bilde og send inn på vår facebookside!

Tauverk, fiskegarn, liner og mærer kan gjenvinnes - les mer om materialgjenvinning av fiskeredskap på våre websider!

tlf 76 05 40 30
mail@las-lofoten.no

facebook.com/las.lofoten.no www.las-lofoten.no www.nofir.no

Nofir
et renere kystmiljø

LAS
Lofoten Avfallsselskap IKS

Annonsen i Lofotposten 24.mars – det var lite kampanjefakta å komme med på det tidspunktet...

4.2.1 Resultat

Å velge riktig gjennomføringsperiode for Strandryddeuka er for Lofotens del avhengig av når våren kommer. Det må være mulig å ferdes ned til strand og flosone, og i praksis vil det si at snøen må ha smeltet bort. I tillegg ble vårryddeaksjonen gjennomført siste uke før 17.mai (uke 19), og tradisjonen tro her i Norge skal "alt være ferdig" til nasjonaldagen i hage og fellesarealer. Å rydde rett før vinterstormene starter, blir ikke helt det samme.

Totalt sett ble kampanjen planlagt og gjennomført med knappest mulig tidsmargin. På tross av den korte tiden man hadde til rådighet, ble kampanjen vellykket! Løsningsorientering og vilje hos prosjektdetagerene til å ta raske beslutninger har også vært avgjørende. Det samme gjelder Hold Norge Rent som også hadde vilje og smidighet til å imøtekomme behovet for raske avklaringer.

Valget om å bruke strandryddeuke kontra dag, var gjort ut fra tanken om at EN dag ville begrense deltagelsen hvis det ikke passet akkurat den dagen, grunnet mye konkurranse fra konfirmasjoner, fotballkamper og egen hagerydding etc. I praksis viste det seg at "rydderne" trengte et mye lengre tidsperspektiv enn en uke, også fordi det av og til var behov for å bruke flere ryddedager på et område, og de ble spredd over forskjellige uker. Likevel var det var "greit", ut fra et kommunikasjonsperspektiv å bruke uke, for å sette et visst tidspress på gjennomføringen. Den første ryddeaksjonen gikk av stabelen 7. mai og de siste ble gjennomført 17. juni – altså en drøy måned. Med størst intensitet i fastsatt Strandryddeuke.

Det siste avfallet ble hentet med helikopter 24. juni. Siden det opprinnelig var planlagt avfallstransport med båt, hadde man ikke beregnet bruk av storsekker, så på to av strendene måtte de ut en tredje dag for å pakke avfallet i disse. I tillegg var det litt logistikk opp i det hele som gjorde at perioden ble såpass lang etter at ryddeuka var over.

4.3 LAS's økonomiske bidrag og rammebetingelser

LAS sitt tilbud til kommunene og befolkningen var å dekke kostnader til transport av det marine avfallet som ble samlet inn, gratis mottak av avfallet, samt penger til transportkostnader av skoleelver. Det være seg leie av båt, båtbilletter, leie av buss og lignende. I tillegg stod LAS for gratis utdeling av sekker, samt storsekker til helikopterhivene.

Egen arbeidstid internt er ikke medregnet, herunder også kompetanse til å lage layout og printet materiell selv.

For å ha litt kontroll med utgiftene ble kommunene oppfordret til å prioritere steder/strender som de ønsket ryddet. Her var kriteriet at det ikke skulle være typiske turiststeder, men mer utilgjengelige steder hvor avfallet var til ulempe for miljøet også. På disse stedene ville LAS gi en symbolsk godtgjørelse for ryddearbeidet.

I tillegg åpnet vi for at alle som ville rydde egne nærområder fikk levere avfallet gratis. Disse ryddeteamene skulle stå for transport selv.

4.3.1 Budsjett

Det var i utgangspunktet liten erfaring med hva en slik ryddeaksjon ville koste, så det ble litt gjetting når budsjettrammene skulle settes. LAS satte av kr 250 000,- til prosjektet, som skulle dekke utgifter som nevnt i pkt. 4.3.

4.3.2 Kommunenes bidrag

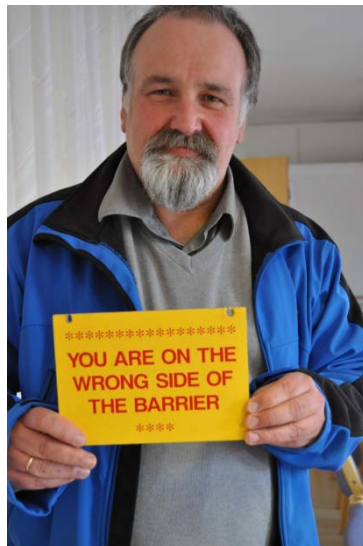
Hvordan kommunene har bidratt varierer litt fra kommune til kommune, men alle har bidratt med administrasjon av skjema og lister for påmelding, og i tillegg utdeling av sekker. I noen av kommunene har de brukt egne folk til å hente deler av eller hele det marine avfallet som er samlet inn. I de fleste tilfeller er LAS's samarbeidspartner Østbø blitt benyttet.

4.3.3 Sponsorer

Avfallstransportleverandøren Østbø AS, avdeling Lofoten, tok kontakt, og ville sponse prosjektet med 40 000,- markeds kroner i innhenting av avfallet som har kommet inn.

Busselskapet Veolia gav også svært gode priser på buss. Og en privatperson lånte ut båter for en god sak.

*Harald Pettersen fikk låne
dette skiltet fra en kunstner
som hadde funnet det i
fjæra.
Kunne vært greit å vite hvor
denne kom fra, kanskje
Sellafield?
Foto: LAS*

4.3.4 Resultat

Kostnadsbildet ble lavere enn først budsjettet, selv om det måtte leies helikoptertransport. Tabellen viser nettokostnader, uten m.v.a. Totalt ble det brukt drøye kr 175 000,-, som er rimeligere enn hva LAS hadde antatt en slik ryddeaksjon ville koste. I tillegg kommer arbeidstid hos prosjektleder, anslått til ca 1. månedsverk, samt administrasjonskostnader som papir, print og telefonbruk etc.

Restavfallsprisen som er benyttet i regnestykket er næringslivspris forutsatt at avfallet sendes direkte til sorteringsanlegget i Haugen.

Ryddegjengene som plukket egne områder som ikke var oppført på lista, fikk også etterhvert innvilget transport av avfallet da det ble ganske store mengder noen steder.

Det samme gjaldt skoleklasser som bidro på eget initiativ til å plukke avfall for sine nærområder, og som ikke var på prioriteringslisten. Det ble tilslutt også besluttet å gi litt kompensasjon til dem.

Artikkel/tjeneste	Ant.	nettobeløp
Buss til Sandøya, leknes		3000,00
Sekker		18842,50
Helikopter		25000,00
Henting av avfall m/kranbil		3000,00
Restavfall (1,56,- kr/kg)	13090	20420,40
Godtgjørelse skole/forening		63600,00
Nofirsekker (130,-kr/stk)	49	5980,00
Transportutgifter Mosknes		11500,00
Båtbilletter		3102,00
Transport av avfall		21150,00
Sum		175 594,90

I tillegg har kommunene hatt noen kostnader, i hovedsak arbeidstid og kjøregodtgjørelse. Det er mest kostnader for kommunen når ryddeområdene er utilgjengelige. Moskenes kommune valgte å bruke uteseksjonen til en del av arbeidet med å hente inn og håndtere avfallet. Siden fremkommeligheten påberegner både båt- og fottur går det fort mye tid, og de har anslått at de har benyttet 9 dagsverk. De andre kommunene er nok langt unna dette omfanget, da de hadde enklere fremkommelighet.

En av årsakene til at det ble såpass mange dagsverk i Moskenes var at det først var tenkt å benytte båt, men da det viste seg at man måtte ha helikopter i stedet, måtte man ut og legge alle sekkene i storsekker. Hadde man sett behovet for helikoptertransport fra starten av, hadde man tatt med storsekker den første ryddedagen, og dermed sluppet en ekstra tur ut.

4.4 Målgruppe

Vi tok utgangspunkt i skoler, kajakkklubber, ornitolgisk forening, miljøagenter, velforeninger, båtforeninger/fiskere og enkeltpersoner med tanke på selve ryddingen. "Folk flest" /abonentene var målgruppe for generell informasjon om marint avfall.

4.4.1 Resultat

For kommunene Moskenes, Flakstad og Vågan var det i hovedsak skoleklasser som ryddet. 1 velforening samt miljøagentene i Kabelvåg var også representert.

I Vestvågøy kommune ble det gjennomført hele 19 ryddeaksjoner/team! Bare 4 av disse var skoleklasser – resten var privatpersoner, nabolag/velforeninger, et korps og en caravanklubb.

Også alle aldersgrupper var representert – fra 1.trinn i barneskolen, til de over 75 år.

Et forbedringspunkt er mer informasjon til sjåførere/transportører som skulle hente avfallet. Selv om disse jobber for samarbeidspartner, representerer de også LAS. De blir et ansikt utad og burde hatt mer bakgrunnsinformasjon om hva kampanjen gikk ut på.

4.5 Kommunikasjonsstrategi og kanalvalg

På bakgrunn av den svært korte kampanjetiden som var tilgjengelig, var det viktig å nå ut til så mange som mulig i løpet av svært kort tid. Før kampanjen hadde knapt noen fått med seg hva marin forsøpling var, så dette ble nybrottsarbeid.

En kritisk suksessfaktor for å nå ut med budskapet var god mediedekning.

Det ble derfor viktig å spille på lag med lokalavisene, slik at vi fikk litt blest som saken. Ved å skape oppmerksomhet om marint avfall og hvor viktig det er, blir det også lettere å vekke engasjement og finne nøkkelpersoner.

Kommunene valgte forskjellig strategi ut fra hvilke utfordringer de stod ovenfor. Moskenes, Flakstad og Vågan valgte å benytte seg av skolene i kommunen, i tillegg til at en velforening ble spurt. Via LAS fikk man også mobilisert miljøagentene i Kabelvåg.

I Vestvågøy kommune bad kommunen LAS om hjelp til å ta kontakt med velforeninger. Gjennom tradisjon for velforeninger og lag for vårryddearksjonen, benyttet vi det nettverket til å sende en folder per post til de som var oppgitt som kontaktpersoner.

I tillegg ble det sendt nyhetsbrev pr. e-post til alle skolene, og alle som stod oppført med fiskebåt fikk også en folder i posten – litt mer myntet på informasjon om gjenvinning av utdatert fiskeriredskap, men også med litt informasjon om marin forsøpling.

Vi tok kontakt med Destinasjon Lofoten, og de la ut informasjon på intranettet til alle medlemsbedrifter. Vi fulgte opp tips om "nøkkelpersoner" ved å kontakte de direkte (telefon).

Det ble gitt ut et LAS Miljønytt, der marin forsøpling ble dekket med stoff over 2 sider.

Det ble også nevnt i annonser om åpningstider, bilder ble lagt ut på facebook, og informasjon laget på egen hjemmeside, og kommunenes hjemmesider.

4.5.1 Internkommunikasjon

Alle ansatte i LAS fikk informasjon fra prosjektleder på personalmøte om strandryddeuka, slik at de hadde en viss kjennskap både for sin egen del og for å kunne svare hvis de fikk spørsmål fra publikum. Vektoperatørene på miljøstasjonen fikk i tillegg en mer detaljert rutinebeskrivelse om hvordan de skulle håndtere mottak av det marine avfallet, hva det skulle veies inn som, og at skjema skulle leveres inn. Vektoperatørene fikk også beskjed hvordan de skulle opptre hvis noen kom og leverte som ikke hadde fylt ut skjema.

4.5.2 Resultat PR

Lofotposten og Lofot-tidende har dekket hele saken med marint avfall, og når man trodde man var midt i mellom resultater og henting med helikopter – ja da var det en av ”ryddefolket” som fikk laget en halv side. Her er noen av utklippene.

Lofotposten

Lofotposten

Lofotposten

Lofotposten

Det skal sies at Strandryddeuka traff godt med tidspunktet også. Det var mye annet stoff vedrørende forsøpling og villfyllinger i avisene på dette tidspunktet, blant annet fiolinen i Laukvik som er et kunstverk laget av en stor kranbom, som har blåst i land. I tillegg dukket det opp to surfere som hadde oppholdt seg på en strand hele vinterhalvåret, og samtidig plukket marint avfall. De fikk også god

pressedekning i lokalavisene. Følg med på TV2 vinteren 2011/2012 og se "Nord For Sola" når den kommer.

Disse medieomtalen var med å sette fokus på forsøpling generelt.

Her er årets fangst fra Kvalvika. Foto: Inge Wegge

4.5.3 Foldere

Folderen (t.h) som også er merket Nofir, gikk per post til alle som står registrert med fiskebåt i de fire kommunene. Den andre folderen (t.v) ble delt ut etter behov og sendt til utvalgte velforeninger og foreninger i Vestvågøy kommune.

Lofoten Strandryddeuka
23.-27. mai 2011

Kommunene Moskenes, Flakstad, Vestvågøy og Vågan inviterer sammen med Lofoten Avfallsselskap IKS til dugnad!

Mye marint søppel kommer i land langs kystlinje og strender her i Lofoten. I tillegg til at dette er visuelt stygt, er det også til besvær for fisk, kystflugl og sjøpattedyr. Dette som vi kaller marin forurensning har blitt et globalt problem, men vi har alle et ansvar for å rydde lokalt.

Tau, garn, liner og oppdrettsmærer kan materialgjenvinnes!

Disse spadene er ikke "bare en spade", de er laget av gjenvunnet plast fra tau brukt i fiskerinæringen.

4.5.4 Annonser

Annonsering ble ikke prioritert i denne kampanjen. Vi hadde en annonse sammen med Nofir om Tarzanfisk i det vi lansert kampanjen, men utover det har vi brukt ekstra plass på kunngjøringsannonser, og hatt informasjon der.

På generell basis har vi hatt en serie små profileringsannonser gående i den ene lokalavisa. Den ene av disse annonsene har fokus på Nofir og marint avfall.

4.5.5 LAS Miljønytt

LAS Miljønytt går ut til alle husstandene i Lofoten, 9500 stykker, og er LAS sitt informasjonsmagasin hvor vi prøver å gå litt mer i dybden på enkelte tema, slik som her med marint avfall.

Lofoten Miljønytt
1. Utgave - 2011
Argang 17

- Husholdningsplast
- Marin forøpling
- Facebook
- Samarbeidsavtale med Vest-Lofoten VGS.

Vi trenger din hjelp!

Blitt har så langt øydelig øydelighet på strender og romantisk miljøet er vel noen av de klassiske superlativene som Lofoten assosieres med.

Og kanskje akkurat derfor var det at bildene til Bo Eide traff oss så hardt. Tidligere har vi hørt om marin forøpling i Stillehavet, samtidig som vi har hørt at man i tidligere tider kasta alt i fjæra, eller kjørte vaskemaskiner eller en gammel bil til sjøs. For det ble søkt. Men "alle" sier at det er mye bedre nå!

Takk og lov for at det har blitt returodringer siden den gang, med gratis levering av vaskemaskiner og kildesortering med gjenvinning av papir og plast. Her på berget i allefall!

For alt det avfall som ligger og slenger langs strender, i havet og ute på bunnen, er ikke bare uattraktivt. Havstrømmer fører med seg store mengder, og mye av dette reker i land blant annet i Hvalvika utenfor Tromsø.

Det store spørsmålet er da, hvordan ser det egentlig ut her i Lofoten? Eide har vært på Mosknesøy og fotografert også, og på bildet nede i ser vi at noe av det kommer til også.

Men det kommer ikke like mye over alt. Noen steder er mer utslutt enn andre, og det er her vi trenger din hjelp! Hvor trengs det rydding? Ta et bilde, gjerne med mobilen og legg inn på vår Facebookside, eller send oss en mail. Husk å merke hvor bildet er tatt. Vi trenger også å få vite hvilke steder det allerede er rent og pent.

Deretter trenger vi hjelp til opprydding fra lag og foreninger, skoleklasser, miljøgrupper, friluftslivsutvalst med flere, som bryr seg om hvordan det ser ut på våre strender/bestander.

Vi i LAS har sagt ja til å være pilotområde for Høst Norge Rent sin nasjonale strandryddeuka kampanje. Med oss på lag har vi også Vågan, Vestvågøy, Flakstad og Moskenes kommuner.

Det marine oppryddingsarbeidet går ut på at en teller hvor mange sko, tauutrusting, brukte sko, gamm med mer på et skjem på et enkelt skjem som fiks hos LAS eller på Rådhuset. Det er også ønskelig at eventuelt ferdig avfall skilles ut fra det andre avfallet for det leveres. Alle som registrere seg og fyller ut dette skjema, får levere det marine avfallet fra gratis. Resultatet vil bli

Det marine oppryddingsarbeidet går ut på at en teller hvor mange sko, tauutrusting, brukte sko, gamm med mer på et skjem på et enkelt skjem som fiks hos LAS eller på Rådhuset. Det er også ønskelig at eventuelt ferdig avfall skilles ut fra det andre avfallet for det leveres. Alle som registrere seg og fyller ut dette skjema, får levere det marine avfallet fra gratis. Resultatet vil bli

brukt i en global statistikk. I tillegg til at erfaringene vil legge grunnlaget for den nasjonale strandryddeukagen i september.

FAKTA:
15% av avfallet kommer opp på strendene, 15% flyter i havet, mens de resterende 70% havner på bunnen.

Hvor kommer avfallet fra?
Det marine avfallet har sin opprinnelse fra mange ulike kilder:
- Diffus forøpling (avfall som kastes eller mistes av enkeltpersoner)
- Industri
- Fiske- og oppdrettsbransjen
- Offshore og shipping

Geografisk opprinnelse
Internasjonale undersøkelser viser at så mye som 80% av avfallet stammer fra land. Men på lags Hvalv fra KIL mener at aktivitetene til havs utgjør en betydelig kilde langs norskakysten.

Marint avfall finnes langs hele kysten, og kan transporteres med havstrømmene over lange avstander.

Andel plast
70% av det marine avfallet er plastprodukter.

Kilde: "Kunnskap om marint søppel i Norge 2010", Kilde: Kunnskap om marint søppel i Norge 2010, Kilde: Kunnskap om marint søppel i Norge 2010, Kilde: Kunnskap om marint søppel i Norge 2010

Sammen holder vi Lofoten rent!

Last opp ditt bilde
Vel du om et sted i Lofoten, hvor havstrømmer fører i land masse marint avfall? Ta et bilde og legg det inn på vår Facebookside www.facebook.com/las.lofoten eller send oss en mail. Husk å skrive hvor du har tatt bildet.

Ønsker du mer informasjon om marint avfall?
www.las-lofoten.no
www.hodnorgereent.no
www.nofnr.no

4.5.6 Resultatet og anbefaling av kommunikasjonsmixen

I alt ble det gjennomført 39 ryddeaksjoner fordelt på ulike steder, med 28 forskjellige aktører fordelt på:

Kommune	Streder/steder	Aktører
Vågan	10	4
Vestvågøy	20	19
Flakstad	5	4
Moskenes	4	1 (men ulike skoleklasser)
Sum	39	28

Mange av skolene som deltok var resultat av direkte forespørslers til skole eller klassekontakt. Å kjenne til aktuelle personer gav god uttelling. I tillegg hadde de også fått nyhetsbrev, og kanskje så de nytten i resultatet fra registreringer i skolesammenheng.

Vestvågøy kommune har klart høyest andel av voksne folk og velforeninger som deltar. Det er viktig å få opp engasjementet hos innbyggerne også, og ikke bare skolene. For å få redusert problemet marint avfall, må alle bidra – og det er bra å få vekket litt engasjement hos de voksne også, og ikke legge alt ansvaret på skolebarna.

Med utgangspunkt i dette rådet anbefales det direkte post eller annen kommunikasjon til lag og foreninger, og da spesielt til velforeninger eller innbyggerforeninger. Skoleverket er også viktig, men husk da at man gjerne trenger ungdoms- eller videregående skole siden man kanskje må håndtere kniv og/eller må ut i båt. Dette varierer jo igjen etter hvor fremkommelig det er til stedet som skal

ryddes, og hvordan terrenget er. Vi har hatt elever fra de laveste trinnene i barneskolen, men ikke som en hel klasse. Det har fungert det også, selv om det blir mer organisering på de voksne som er med.

Det ble gjort forsøk på å engasjere aktører fra det lokale reiselivet, men det gav dessverre ingen respons. Reiselivet er absolutt tjent med en ren kyst, og forhåpentligvis vil de engasjere seg mer ved eventuelle senere ryddeaksjoner.

4.6 Gjennomføring

4.6.1 Bo Eide og Hold Norge Rent

Da LAS begynte å sette fokus på marin forsøpling lokalt, fikk vi kontakt med Bo Eide i Tromsø Kommune. Bo er mannen som dokumenterte marint avfall i Rekvika utenfor Tromsø, og gjorde at vi fikk problematikken litt mer inn på kroppen. Det gjorde det mulig å stille spørsmålet rundt marint avfall i Lofoten også, og siden Bo Eide var så velvillig å dele sine bilder med oss, fikk vi også visualisert det i mangel på egne bilder helt i starten. Å ha noe konkret å vise frem sier mer enn ord, og gode bilder er nødvendig for å skape engasjement.

Bo satte oss i kontakt med Hold Norge Rent, som hadde et eget prosjekt på trappene - Strandryddedagen 17. september. Det ble litt ulogisk for oss i LAS å skulle rydde strendene rett før vinterstormene igjen kommer og fyller strendene på nytt, så vi gikk inn som pilotprosjekt i stedet, og gjennomførte strandryddingen på våren.

Samarbeidet med Hold Norge Rent har fungert veldig bra, og organisasjonen har vært en god sparringpartner for å drøfte problemstillinger og ideer med. Fint er det også å være "en del av noe" i den forstand at resultatene fra dette pilotprosjektet blir registret i et nasjonalt og internasjonalt register, og at erfaringene som er gjort i gjennomføringen kan være til nytte.

4.6.2 Registrering av avfall

Registrering av herreløst avfall langs strendene er viktig fordi det bidrar til dokumentasjon av problemet. Dokumentasjon av marin forsøpling har vært spak i norsk sammenheng, men enkle registrerings skjemaer kan bidra til å innhente viktig informasjon om omfang og sammensetning av avfall. LAS har benyttet Hold Norge Rents registrerings skjema som er en fornorsket versjon av den internasjonale metodikken i Ocean Concervancy. Dette skjemaet får plass på én A4 side, og er ikke mer detaljert enn at de fleste får det til, i motsetning til OSPAR metodikken, som er svært mye mer detaljert med kategorier og mer forskerrettet. Med kvantifiseringen av resultatet bidrar LAS likevel til nasjonal og internasjonal statistikk.

4.6.3 Tilbakemeldingskjema

Skjemaet er ikke helt tilpasset norske forhold, og kan gjerne rettes mer inn mot avfall som vi finner mye av her. Brøytetikker, biter av hardplast (som man ikke ser hva er), myke plastbiter og isopor er en nødvendighet å få med.

I tillegg bør spraybokser, plastkanner, rør, malingsbøtter, garnringer, flytekuler, kabler og engangsgriller vurderes. I samarbeid med Hold Norge Rent satte vi opp vaskemiddelflasker, siden det dukket opp en del av disse.

Legg merke til de sorte rørene som stikker ut av posen midt i bildet – og ett i større format som ligger bak sekken. Kan det være vannrør?

I sekken i høyre kant av bildet ser vi eksempler på fiskekasser.

Bildet er fra Kvalvika, Flakstad kommune.

Foto: LAS

4.6.4 Registrering og målgruppen

Skjemaet var lett å bruke for ungdommer og voksne, men kanskje litt vanskelig for de aller minste. Ved unntak av én opprydding klarte alle å sette kvantitativ tilbakemelding. Tilbakemeldinger som "mye" og "veldig mye" er kvalitative tilbakemeldinger og ikke tellbart, og der det er dette som er notert, vil det stå blankt i registreringfeltet og dermed ikke bli med i sluttresultatene. Noen steder har man ringt og bedt om et estimat, og der man har fått et svar er dette ført inn i statistikken.

For de aller minste skoletrinnene har jeg forstått det slik at det var litt vanskelig å administrere for lærerne, så skjema og opprydding passer nok best for større elever og voksne. Det avhenger selvsagt også av hvilket terreng stranda/kystområdet er i, og hvordan det er å komme seg dit – samt hvilke mengder det er snakk om.

LAS anbefalte de som ryddet om å gå minst to sammen, der den ene hadde skjemaet og registrerte underveis. I tilfeller der det er svært mye avfall av en type, kan det også være et tips å plukke sammen en bestemt type avfall, eks plastflasker, for så å telle opp til slutt.

4.6.5 Blanke sekker

Siden alt restavfall og annet avfall skal kontrolleres før det sendes til energigjenvinning er det uheldig å benytte klassiske svarte søppelsekker. Det ble istedet besluttet å benytte transparente sekker, slik at en kunne se hva innholdet var.

Tidligere har man vært plaget med at ting fra kjeller, loft og egen hage kom sammen med vårryddesaksjoner siden avfallet her kan leveres gratis. Med blanke sekker var det lett for de ansatte på Miljøstasjonen å se at dette var marint avfall. Sammen med registrering av hva man fant, fikk aksjonen inn akkurat det den var ment å hente inn.

Blanke sekker viste både transportørene som hentet avfallet, og de ansatte på miljøstasjonen, at dette var marint avfall.

Her er resultatet fra opprydningen på Langneset på Tangstad (Vestvågøy kommune).

Foto: Hilde Toreid

4.6.6 Innhenting av det marine avfallet

Her skilte LAS i utgangspunktet mellom prioriterte områder, og steder som innbyggere tok initiativ til selv. Men mange av ryddeaksjonene på ikke-prioriterte områder hadde store mengder, og det ble ikke like lett å få transportet avfallet selv. LAS tok på seg å hente flere steder enn først forespeilet, der de ikke hadde mulighet til å frakte selv. Men privatpersoner som ryddet egne strender eller mindre områder, fraktet avfallet selv. Enkelte kommuner brukte også egne ansatte for å få hentet avfall og frakte det til miljøstasjonene.

Så lenge man får ryddeaksjonene samlet i et tidsrom, en dag eller en uke – er det i utgangspunktet ikke noe problem å tilby henting til alle. Ryddingen varte imidlertid i over en måned, og da kan det fort blitt en stor kostnad med mange turer for renovasjonsbilen. I ettertid ser vi at dette gikk ganske bra likevel, særlig siden Østbø sponset deler av transporten.

Østbø veide inn det avfallet de hentet. Og de som leverte selv, leverte over vekt på miljøstasjonen.

På de mer utilgjengelige stedene på Bunesstranda, Kvalvika og Horndalenstranda var det i utgangspunktet tiltenkt å benytte båt til henting. Men svært store mengder med sekker skulle da bæres først ned til vannet (Bunesstranda er over 0,5 km dyp), så lastes i lettboat og lastes over i en større båt etterpå. Det ble tungvint og ville krevd en del muskelkraft som i praksis ikke gjorde det til et realistisk alternativ, og helikopter ble leid inn istedet. Et forbedringspunkt er å anslå dette på forhånd, og ta med storsekker med en gang.

Her er det Heliteam som er i sving med å hente marint avfall på Bunesstranda.

Denne stranda er ca 800 meter bred og 5-600 meter dyp.

En perle som benyttes av både tilreisene og fastboende, og nå er den også ryddet for marint avfall.

Foto: LAS

4.6.7 Innlevering av skjema

Et utfylt skjema var i utgangspunktet "beviset" for at man fikk levere det marine avfallet gratis, og skjemaet skulle leveres samtidig med at avfallet ble hentet eller levert på miljøstasjonen.

I praksis var det bare noen få som gjorde det på denne måten. Veldig mange leverte skjemaet direkte til administrasjonen eller kontaktperson hos kommunen, noe som også fungerte bra. I ettertid ser man at i alle fall der LAS dekket transporten, var det hensiktsmessig å gjøre det på den måten, da det tok litt lengre tid å få inn skjemaene når de ble levert til sjåførene først.

Tidlig i kampanjen var det noen som fikk med seg strandrydding, men ikke all informasjonen om registrering og utdeling av skjema. Da fikk de valget om å gå igjennom avfallet og registrere funnene, eller betale for avfallet. Noen valgte da å registrere, og de andre hørte vi ikke noe mer i fra (så man får gå ut ifra at de betalte restavfallspris for avfallet når det ble levert).

Ved eventuelle nye rydde aksjoner for marint avfall i regi av LAS, vil det nok trolig bli krevd at skjema fylles ut for å få levert avfallet gratis.

4.6.8 Hva nå?

Dataene som ble samlet er sendt til Hold Norge Rent for registrering i Ocean Concervancy basen over funn av marint avfall. I tillegg vil de også bli registrert i en egen base her i Norge, slik at vi enklere kan bruke tallene og sammenligne over tid.

Hvis flere har blitt inspirert til å rydde mer marint avfall her i Lofoten, kan dette gjøres i forbindelse med den internasjonale strandryddedagen 17. september. LAS stiller da med sekker, skjema for registrering og gratis levering av det marine avfallet som er registrert.

LAS oppfordrer først og fremst alle langs hele norskekysten til å få ryddet opp mest mulig marint avfall. Her lokalt i Lofoten er planene å fortsatt ha fokus på marint avfall gjennom informasjon, og gjøre resultatene tilgjengelige for de som er interessert. Håpet er at også skoler og andre interesserte aktører kan benytte seg av tallmaterialet.

Målet er at kunnskap skal føre til mer handlekraft. LAS er fortsatt nysgjerrige, og denne gangen er spørsmålet hvor mye som kommer i løpet av en gitt tidsperiode. For enkelte steder var det første gang det ble gjennomført opprydding, og man vet ikke over hvor lang tid avfallet har samlet seg opp. Med rene strender og kystområder er det nå mulig å gjøre en ny innsamling og registrering om 1-2 år for å svar på dette.

Interessant er det også å se hvilket resultat som myndighetene kommer fremt til i spørsmålet om hvem som skal betale for innsamling av det herreløse avfallet, og det vil vel også være med på å avgjøre hvilke tiltak og i hvilket omfang strandryddekampanjer gjøres i fremtiden.

Uansett hva hvilken løsning det blir, er det viktig å få resultatene kvantifisert, så alle lokale strandryddere som vil delta i fremtiden må belage seg på å ta med blyant og skjema.

Miljø- og utviklingsminister Erik Solheim tok seg tid til å møte LAS da han var i Lofoten 25. mai i år. På bildet fra v. Einar Solvang, Monica Kleffegård og Erik Solheim

*Foto: Lofotposten
v/John Arne Storhaug*

LAS forteller om kampanjen Strandryddeuka i Lofoten, og Solheim ber om at ryddegjengen får både hilsen og takk for innsatsen.

*Foto: Lofotposten
v/John Arne Storhaug*

5 Resultatene av registreringen

5.1 Overordnet

Tabellen viser en oversikt over hva som var rapportert inn. Antall deltagere og antall meter er de tallene som LAS har valgt å benytte videre. Antallet sekker og totalt kilo er ikke korrekt da mye store gjenstander ble levert uten sekk og på Kvalvika ble det kun brukt storsekker. Når det gjelder vekt, er det ryddelagets egne antagelser, og det avviker litt i forhold til det resultatet som er gitt her.

Sted	Moskenes	Flakstad	Vestvågøy	Vågan	Total
Antall deltagere	74	97	216	82	469
Antall sekker*	68	97	338	75	578
Antall meter	2900	4300	36160	6400	49760
totalt kg**	3430	6310	5419	800	15959

*Antall sekker gir en viss pekepinn, men husk at mye også ble levert utenom sekkene.

** Antall kilo på denne rapporten er en blanding mellom innveid vekt og anslag etter skjønn. Dette tallet er derfor høyere enn det vi har fått veid inn hos oss på vekta. Tallet LAS har veid inn er 13090 kg.

5.1.1 Total mengde

Tilsammen ble det samlet inn **13,09 tonn marint avfall** i løpet av kampanjen.

Dette er resultatet fra Horndalstranda som ble på 1,9 tonn. Sekkene er i hovedsak 1 m³ sekker, og noen 2,5 m³ sekker. Noe som betyr at det marine avfallet har volum

7,5 tonn av totalen ble hentet med helikopter fra yttersiden av Lofoten (Moskenes og Flakstad). Det har blitt ryddet steder der det ikke har blitt ryddet tidligere, blant annet på grunn av utilgjengelighet. Det er uansett første gang det har blitt hentet ut og levert på godkjent anlegg.

Man ser at det marine avfallet samler seg på bestemte steder, trolig ut fra havstrømmer, siden det er veldig mye noen steder, og nesten ingenting andre steder. Men hvis man begynner å se litt nøyere etter blant tang og steiner, så finner man som regel litt de fleste steder. De riktig store tingene er som oftest på yttersida der stormen står på som mest.

Eksakt vekt per kommune og per sted er ikke komplett innmeldt til prosjektledelsen da det er brukt mye skjønn i skjemaene, derfor er også totalvekten som er oppgitt hentet fra statistikken over innveininger på miljøstasjonen.

I følge OSPAR (2009) er det anslått at det er kun 15% som blir liggende i standsonen. 70% av det avfallet som tilføres havet synker og blir liggende på bunnen, mens 15% flyer (Kunnskap om marint søppel i Norge 2010). Dersom man legger disse beregningene til grunn vil det indikere at det er ytterligere drøye 75 000 med marint avfall i havet utenfor de strendene og kystsonene som er ryddet!

5.1.2 Total lengde

Til sammen ble det ryddet 49760 meter, altså **nesten 5 mil!** Dette er egenrapporterte meter etter hvor lang kystlinje/strand ryddelaget selv tror de har ryddet. Dette tallet sier likevel bare noe om lengden og ikke om bredden på stranda/kystområdet som er ryddet. Bunesstranda er en drøy halv kilometer dyp, og det gir også et stort antall kvadratmeter som ikke kommer frem på tallmaterialet. Hvor bredt det er ryddet, avhenger av hvor stor stranda er og hvor høyt floen går og derfor defineres ryddeområdet som "flosone pluss".

En del av det marine avfallet blåses også opp i busker og kratt, og ryddegjengen har måttet lete litt der oppe også.

Følgende steder ble ryddet:

Sted	Kommune	Sted	Kommune
Bunesstranda	Moskenes	Æsholmen	Vestvågøy
Reine Indre Havn	Moskenes	Skokkelvika	Vestvågøy
Moskenesvågen	Moskenes	Sversvika	Vestvågøy
Besselvågen mot Fyret	Moskenes	Lekneshavn	Vestvågøy
Flakstadsanden	Flakstad	Løkta	Vestvågøy
Rambergssanden	Flakstad	Langneset, Tangstad	Vestvågøy
Horndalen	Flakstad	Ure	Vestvågøy
Kvalvika	Flakstad	Sandøya- Vestresand	Vestvågøy
Skjelfjord	Flakstad	Brandsholmen	Vestvågøy
Sandberg-Bergsøya	Vestvågøy	Ursvika	Vågan
Vågan	Vestvågøy	Brenna	Vågan

Littleidetholmen	Vestvågøy	Laukvik naturreservat	Vågan
Malnes	Vestvågøy	Laukvikfjæra	Vågan
Uttakleiv	Vestvågøy	Åvågen-Gimsøyene	Vågan
Trollfjæra/Ballstad*	Vestvågøy	Rekвика og Badestranda	Vågan
Holsøya**	Vestvågøy	Langosen	Vågan
Steine	Vestvågøy	Skolefjæra Digermulen	Vågan
Bergslettвика/Rettвика	Vestvågøy	Holman/Trollskaret	Vågan
Tussan	Vestvågøy	Breivollfjæra	Vågan

*Avfallet inkl. skjema ble fjernet av behjelpelig publikum før renovasjonsbilen rakk frem. Ryddingen her er ikke med i videre statistikk.

** Holsøya ble ryddet av to ulike ryddegjenger og er derfor oppført som 2 ryddeaksjoner. Om resultatet skal slås sammen for fremtiden kommer an på hvilket område av øya som blir ryddet.

5.1.3 Antall ryddere

Det er registrert **469 personer** i ulike ryddeaksjoner tilknyttet strandryddeuka. Tallet er etter hva kontaktpersonen for ryddelaget selv har oppgitt. Det vil i teorien si at en person kan delta i flere ryddeaksjoner og dermed blitt talt to eller flere ganger. Hvis samme ryddeaksjon krever rydding over flere dager, blir denne personen talt kun én gang uavhengig av hvor mange dager den har deltatt.

5.2 Resultat Ocean Concervency/Hold Norge Rent

Totalt ble det registrert innsamlet over 20 000 enheter i forskjellig størrelse! Resultatet viser at det, ikke overraskende, er store mengder plast. Og da er ikke alle plastbitene og isoporen (EPS) registrert med, siden tallet tar utgangspunkt i de kategorier som på forhånd var registrert eller påført ekstra under ryddeaksjonen.

At det vil være svinn på tau fra fiskeflåten eller annen havbasert næring er å forvente, men det er ingen entydig forklaring på hvorfor det store antallet av drikkeflasker eller strips finner veien til det maritime miljø.

Tankevekkende med de store plast mengdene er også at plasten brytes ned til mindre og mindre biter. Som det ene ryddelaget fortalte, så falt gjenstanden fra hverandre når den skulle plukkes opp fordi den var blitt så porøs. Det gjør ryddearbeidet enda vanskeligere, og minner om at resultatet som er innhentet er fra plasten kom på markedet og frem til i dag.

5.2.1 Privatavfall

I tabellen viser hva som er registrert under privatavfall. Privatavfall kan sies å dekke det man kaller husholdningsavfall, og avfall fra utflukter og strandliv. Kategorier som sugerør, six-pack holdere, take away-emballasje og drikkeflasker hentyder også at strendene får marint avfall fra utelivsbransjen som kilde. Ut over det er dette avfallet knyttet til noe man spiser eller drikker, eller bruker i det daglige (shampoflasker, klær og sko) som privatpersoner. Her anbefaler LAS at spraybokser og engangsgriller blir registrert ved neste runde.

Sted	Moskenes	Flakstad	Vestvågøy	Vågan	Total
PRIVATAVFALL					
Papirposer	26	2	36	8	72
Plastposer	242	98	661	174	1175
Ballonger	0	10	4	0	14
Drikkeflasker (plastikk)	193	214	422	29	858
Glassflasker	97	223	90	24	434
Drikkebokser	62	27	109	63	261
Korker (plast/metall)	67	842	456	62	1427
Sko	19	43	83	2	147
Plastflasker	127	1487	577	122	2313
Engangsdekketøy	88	43	51	15	197
Matemballasje/take away	8	43	75	98	224
Sugerør/rørrepinner	10	6	22	1	39
Patronhylster	6	97	64	3	170
Leker	17	71	29	2	119
Klær	13	34	24	3	74
Sixpack holder	0	3	3	0	6
Metallring fra øl/brusbokser	1	1	4	27	33

Plast utgjør også den største andel av privatavfallet.

Plastflasker, samt drikkeflasker i plast (858 stk) utgjør til sammen 3171 stykker! Hva som regnes som plastflasker som ikke er drikkeflasker er usikkert, det samme er om noen har telt drikkeflasker som plastflasker. Utgangspunktet for egen kategori for drikkeflasker var for å se hvor mange flasker av PET-plast, som i praksis kan pantes, som havnet på strendene.

Antall plastflasker, som går inn under emballasje og kan gjenvinnes som husholdningsplast er uansett stort, og et godt utgangspunkt for å finne ut hvor disse kommer fra. Mange kom i land på Kvalvika, Horndalen og Langeset (alle på ytterstiden).

Et annet avfalls-”problem” er korker og det ble funnet og telt 1427 stykker, hovedsakelig i plast. Men kategorien inkluderer også metall, så den eksakte splitten mellom plast og metall er ukjent. Bruskorker

flyter godt og kan ha reist langt, men det også være andre korker som har kommet med. Til sammenligning ble det på stranda Rekvika i Tromsø ble det i 2010 plukket 1389 bruskorker (Bo Eide).

1427 korker
ble funnet,
veldig mange
av de er
bruskorker.
Foto:LAS

En støvel og en
sko! 147 stykk
fottøy ble funnet.
Foto:Bo Eide

Det ble også funnet 1175 plastposer, størst konsentrasjon av disse var det på rekreasjonsområdene Løkta og Holsøya, begge beliggende i Buksnesfjorden. Om det har noe med havstrømmene, eller om de er medbrakt av folk som ferdes der, er ukjent.

Og så var det skoene. 147 sko ble funnet, de fleste på Vestvågøy, litt her og litt der. Bunesstranda, Langneset og Kvalvika skilte seg ut med en litt høyere andel.

5.2.2 Fiskeriutstyr

Tabellen under er kalt fiskeriutstyr og dekker marint avfall fra fiskerirelatert virksomhet. Omtrent 20% av den totale mengden av det marine avfallet som ble hentet inn med helikopter var garn og tau. Denne målingen ble gjort visuelt ut fra en grovsortering på sorteringsanlegget i Haugen. Disse 20% er ut ifra omfang (andel) og sier ingenting om prosent i vekt.

Det kan også nevnes at det ligger en god del "blåser" igjen på Bunesstranda, spesielt. Dette er store kuler av jern (metall) som veier ganske mye. Disse brytes ned over tid, ettersom de ruster opp.

Det er også ført opp tellekategorier som pakkebånd/strips og lyspærer under fiskeutstyr. Det er for prosjektleder ingen entydig sammenheng mellom fiske og bruk av strips og lyspærer, i den forstand at det må sies å være andre kilder til dette også.

Sted	Moskenes	Flakstad	Vestvågøy	Vågan	Totalt
FISKERIUTSTYR					
Agnemballasje og bokser	11	16	66	0	93
Vaskemiddelflasker	71	339	184	33	627
Bøyer og flottører	31	303	85	20	439
Teiner	6	0	2	0	8
Kasser	19	58	60	7	144
Fiskesnører	29	18	40	2	89
Fiskekroker	12	0	0	0	12
Pakkebånd/strips	1003	236	1091	95	2425
Garn (deler av)	38	66	82	9	195

Lyspærer	11	60	35	10	116
Olje-/bensinkanner	66	55	161	26	308
Paller	19	33	25	2	79
Presenninger, plastduk	42	314	70	6	432
Tau (stump under 50 cm)	174	950	1464	127	2715
Tau (over 50 cm lang)	282	273	702	40	1297

Av resultatene ser man et stort antall tau – og det meldes om at det er mange forskjellige typer tau og tykkelser som finnes. Tellingen registrerer likvel kun tau under og over 50 cm med et resultat på til henholdsvis 2715 og 1297 stykker. Og det er mange ulike typer og tykkelser.

Antall garn som har kommet i land er 195. Om dette er mindre garnbiter eller store garn på mange kvadrat er ukjent, da det ikke kommer frem av skjemaet. I tillegg er det funnet 144 fiskekasser og 439 bøyer og flottører. Det er i tillegg store mengder plastbiter som man ikke lengre kan se hvilken gjenstand det har vært en del av og det er ikke utenkelig at noen av disse også kommer fra fiskekasser og lignende.

*Dette garnet lå langt opp i fjæresteinene. Bølger og vind har dandert det fint noen meter opp fra vannkanten. Bildet er fra Sversvika, Vestvågøy
Foto: LAS*

I følge Ocean Concervancy skjemaet er også olje- og bensinkanner, og presenninger/plastduker nevnt her. Det ble funnet henholdsvis 308 og 432 stykker. I utgangspunktet vil man tro at olje- og bensinkanner i hovedsak er tomme. Om de har blitt tømt før de har kommet ut i havet, eller om de har tømtes i vannet hvis de har vært uten kork eller blitt slått i stykker er ukjent. Men det er iallefall nevnt om ett funn av spillolje fra et ryddelag; "...risikoavfall som spillolje på plastfat og uidentifiserbar væske på plastflaske". Presseninger og plastduker varierer nok også i størrelse, men et ryddelag meldte tilbake om et funn på en plastduk på 12m².

Det er registrert 116 lyspærer. Det er positivt at det ikke finnes større mengder EE-avfall/farlig avfall blant det marine avfallet som er plukket opp.

I enighet med Hold Norge Rent førte vi også på pakkebånd/strips og vaskemiddelflasker. Pakkebånd/strips har sin opprinnelse fra flere næringer, men et antall på 2425 stykker i det marine miljø er overraskende.

I forkant av registreringen ble det meldt tilbake om at det lå mange vaskemiddelflasker (oppvaskmiddel) rundt på strenden, og etter litt undring hvorfor akkurat de hadde en så stor frekvens ble de satt opp som egen kategori på skjemaet. I opprydningen ble det registrert 627 stykker og i bisetninger ble fiskeribransjen/båteiere nevnt som kilde. For de av oss som ikke er inne i den bransjen ble da det store spørsmålet hva bruker (evt. brukte) fiskebåter og andre båter alt dette vaskemidlet til? En uoffisiell kilde oppgav at oppvaskmiddel var en effektiv måte å bli kvitt oljesøl på da såpen bryter vannskorpen (hinna), men dette er da altså et rykte, og ikke bekreftet. Kanskje det egentlig bare benyttes til oppvasken om bord i båtene?

I en artikkel i Lofotposten 16.05 fra rydding i Rekvika, hadde journalisten fulgt opp et funn av en Zalo flaske, og fått tidsplassert den til 1960-årene, se vedlegg 1 over medieomtaler og overskift "Flinke gutter rydder fjæra"

5.2.3 Hygiene og Røyk

Antall registrerte hygieneartikler utgjør en heller liten del av det totale marine avfallet som er samlet inn. Oversikten ser man av tabellen.

Sted	Moskenes	Flakstad	Vestvågøy	Vågan	Total
RØYK OG HYGIENE					
Sigaretter/filter	14	7	19	0	40
Lightere	6	64	43	6	119
Tobakk/røykpakker/snusbokser	0	15	29	4	48
Kondomer	0	3	0	0	3
Bleier	4	0	7	1	12
Sprøyter	1	5	11	0	17
Tamponger	0	0	3	0	3

Fra resultatet er det verdt å merke seg antallet sprøyter. På et av ryddestedene fant de 8 sprøyter, men de hadde ført på ved siden av at det kun var én med spiss. Det ble også funnet sprøyter på Uttakleiv, og det ble informert fra ryddejengen at det var første gang det ble gjort funn av sprøyter der. Uttakleiv er et populært utfartssted for turister og fastboende, og i løpet av sommermånedene er det en del telt som står der. Til sammen ble det funnet 17 sprøyter i løpet av Strandryddeuka.

Et annet funn det er verdt å legge merke til er antall lightere. Det ble funnet 119 stykker, og selv om det er et lite antall er det lite trolig at noen er mistet ved et uhell. Ligheterene er oftest laget av hard plast og brytes sent ned. Da de trolig også flyter godt har de antagelig kommet med havet, men man skal ikke se bort i fra at det også er noen som har "mistet" den når man har vært på tur på stranda.

5.2.4 Dumpet avfall

Et problem i samfunnet er at det fortsatt finnes folk som er villig til å dumpe avfall ulovlig, eller brenne det på bål. Selv om dette i forurensningsloven er forbud mot både forsøpling og brenning av søppel kan det se ut som om dette ikke er noe særlig prioritert hos politiet. Slike "lovbrudd" forekommer også i Lofoten, men heldigvis har toleransen gått ned blant befolkningen for denne type avhending av avfall. Det hender LAS får henvendelser fra sambygdingen som er i harnisk over at dette blir gjort. Avfallsbål kan røyklegger ganske store områder, og er til sjeanse for de det rammer. I tabellen under kan man se hvor mye avfall som er funnet, og som kommer fra land.

Sted	Moskenes	Flakstad	Vestvågøy	Vågan	Totalt
DUMPE AVFALL					
Hvitevarer	1	2	2	0	5
Brunevarer	0	0	2	0	2
Batteri	8	30	7	1	46
Byggematerialer	286	16	38	36	376
Biler/bildeler	6	2	4	1	13
Dekk	3	18	20	4	45
Oljefat	2	2	4	4	12
Møbler	3	4	3	2	12

Registreringene viser at bortsett fra byggematerialer, utgjør ikke disse avfallskategoriene i noen stor andel av den totale mengden med innsamlet avfall. Hva som skjules under benevnelsen "byggematerialer" kunne det vært kjekt å visst litt mer om. Det ligger også en god del drivtømmer i enkelte områder, og det er ukjent om disse har blitt telt inn som byggematerialer. Drivtømmeret er biologisk nedbrytbart og kan brukes som ved til pølsebål. Derfor har ikke dette tømmeret blitt samlet inn.

Dekk var det imidlertid en del av, 45 stykker, tross gratis returordning for dekk. Da man også fant 6 dekk i Kvalvika (Flakstad), tyder det på at noe kommer sjøveien, mens de resterende kan ha kommet både sjøveien, og fra land. Langneset på Tangstad (Vestvågøy) hadde 11 stykker og var det stedet hvor flest dekk ble funnet.

Batterier regnes som under avfallsfraksjonen "farlig avfall" og det er beklagelig at disse kommer ut i naturen. Det var i Kvalvika at de fleste batteriene ble funnet, 30 stykker. Nå skal det sies at flere av disse områdene ikke har vært ryddet tidligere, så dette kan være fra gammelt av. Totalt antall batterier var 46 stykker.

For å få noen tips hvis steder er brukt som villfyllinger, ble det ført opp "møbler" som kategori på skjemaet. Det var lite som ble registrert av dette, og det er heller ikke meldt om noen "villfyllinger" på de strendene/kystområdene som ble ryddet.

5.2.5 Andre funn

På skjemaet fra Ocean Concervancy var det ingen flere felles kategorier, men det var noen tomme felt som kunne brukes hvis ryddegjengen tok initiativ til det. 36 ulike kategorier ble ført på av forskjellige team. Antallet for disse kategoriene hadde nok vært mye større, hvis alle hadde ført opp eksempelvis isopor. Derfor må tallene bare benyttes som en pekepinn til kategorier som kanskje bør være med på den nasjonale strandryddedagen.

Sted	Moskenes	Flakstad	Vestvågøy	Vågan	Total
ANNET					
Isoporbiter (større biter)	0	23	180	50	253
Plastmatter	0	0	1	0	1
Markører	0	0	1	0	1
Brøytetikker	0	0	13	6	19
Medisin/Astmaspray	0	0	1	0	1
Hansker	0	0	1	2	3
Grill	0	0	1	0	1
Fiberkabel	0	0	4	0	4
Rør	3	13	4	8	28
Metallbiter	6	1	13	0	20
Plastbøtter	0	2	2	0	4
Garnringer	0	0	12	0	12
Svartsekker	0	0	2	0	2
Malingsbeholder	0	5	5	0	10
Plastbokser	0	10	0	10	20
Sildetønner i plast	0	0	0	1	1
Små plastflak	0	0	0	116	116
Isopor (små biter)	0	0	4	0	4
Husholdningsplast	0	0	2	1	3
Aviser	0	0	1	0	1
Bruskasser	0	0	1	0	1
Harde plastbiter	0	365	272	0	637
Spraybokser	0	16	7	0	23
Glass/skår	135	0	3	0	138
Snurrevad	0	0	1	0	1
Plastkanner	0	1	15	20	36
Gassboks	0	2	0	0	2
kost/børster	0	1	0	0	1
Beholder med spesialavfall	0	1	0	0	1
Glassfiberbiter	0	5	0	0	5
Plastrister	0	3	0	0	3
Gummi	0	2	0	0	2
Svamper	0	2	0	0	2
Engangsgriller	0	0	0	7	7

"Brune runde garnflyteting" (trolig kavler)	0	2000	0	0	2000
Sikringer	4	0	0	0	4

Noen kategorier som flere har ført opp på eget initiativ er følgende; isoporbiter (store og små) – et ryddeteam fant en kubikk med isopor, brøytestikker, garnringer og flytekuler, malingsspann, små og store plastflak (myk plast) og store og små biter av hard plast. 637 biter med hardplast er registrert – dette tallet ville nok vært adskillig større hvis alle hadde registrert det. Plast brytes ned i stadig mindre biter, men det blir ikke borte slik som organisk avfall blir.

Det ble også funnet en del rør av forskjellige dimensjoner og lengder. Muligens er dette vannrør? Det ble også funnet noe kabel av ulike typer. I Laukvik fant de til og med en hel trommel!

Spraybokser, gassbokser, engangsgriller, plastbokser og plastkanner er andre ting som man også har funnet litt av, og som det kunne vært interessant å sett omfanget av.

Det er også et spørsmål på skjemaet om hva det rareste man har funnet er. Sitroner, Voltaren stikkpiller, HB apparat og 2 gulvtepper var vel noe av de mer spesielle tingene som ble rapportert. En ny PC med lader og veske + ekstern harddisk ble også funnet –og var vel også det eneste elektroniske avfallet (ved siden av lyspærene). Siden det så nytt ut kan det være mistet ved et uhell eller avhendet etter tyveri?

Men også ting av utenlandsk opprinnelse ble funnet. Plastsekker fra "koreansk skip", "3 russiske ting", og "avfall fra 16 nasjoner" vitner om at noe kommer langsveis fra. Kanskje fra utenlandske båter som passerer Lofoten?

6 Gevinst og måloppnåelse

Ved å se tilbake på hovedmålet for kampanjen er LAS godt fornøyd med resultatet. Det er ryddet nesten 5 mil kystlinje og samlet inn 13 tonn avfall, og alt dette er registrert etter metodikken til Ocean Concervancy.

Det er lite erfaring på dette området som vi kan sammenligne oss med siden dette er et prøveprosjekt i Norge. Derfor kan også kunnskapsnivået på dette området sies å være relativt lavt for Lofotfolk flest, og resultatet blir også utgangspunktet (0-punkt)for videre målinger. På bakgrunn av dette kan man også anta at begrepet "marint avfall" var noe de færreste hadde hørt om på forhånd. Nå har i alle fall 469 personer deltatt på ryddingene og fått førstehåndskjennskap, disse personen har familie og venner som de trolig har fortalt det til. Lokalsamfunn har blitt ryddet, slik som Skjelfjord (Flakstad) og Langneset ved Tangstad (Vestvågøy) og da må jo også resultatet også være til glede for de som bor der. Mediene har dekket dette, spesielt Lofotposten og Lofot-tidende, over hele kampanjeperioden, i hovedsak på trykk men også på nett. Selv om vi vet at folk er selektive når de leser, viser det seg at også at gjentagelser øker sannynligheten for budskapet blir lagt merke til.

LAS vil i løpet av august/september gjennomføre en kundeundersøkelse der denne kjennskapen blir målt og kvantifisert.

Det vil ikke bli gjort noen spørreundersøkelse mot fiskeribransjen i denne omgang, men det meldes om at det har kommet mer garn og fiskeriredskap til miljøstasjonene i etterkant av informasjonen som ble sendt ut per post (DM).

6.1 Øvrige positive "bivirkninger"

6.1.1 Samarbeid med kommunene

Samarbeidet åpnet for bedre kjennskap til teknisk etat i kommunene, personene som jobber der og ikke minst tjenesten de leverer. Samtidig fikk LAS også profilert seg med den kunnskap som avfallsselskapet besitter. LAS kan bidra med "litt mer" enn bare kildesortering, og ønsker å være en partner også for kommunen, bedrifter og skoleverket når det kommer til miljøspørsmål.

En tilbakemelding LAS fikk fra kommunene var at det var positivt å bli kjent med personen med samme ansvar i nabokommunene, og at man kunne dra veksler på erfaring fra hverandre også i andre miljøspørsmål.

Intensjonene så langt er at prosjektgruppa holder kontakten også formelt slik at man kan se på andre samarbeidsområder.

6.1.2 Samarbeid med skolene

Kampanjen har også brakt oss i kontakt med flere skoler, og forhåpentligvis vil det føre til flere skolebesøk i løpet av høsten og vinteren. Tidligere var LAS mye ute på skoler og holdt presentasjoner, men etter at informasjonsstillingen lå brakk i noen år, måtte hele prosessen begynnes på nytt. Dette har LAS kommet i gang med og strandryddeuka fungerer også som døråpner for at flere kontakter blir etablert. Om det blir en økning i antall skolebesøk får man resultatet av i løpet av det kommende året.

6.1.3 Avlive myten "alt på ei dyng"

Et problem som avfallsbransjen sliter med på generell basis, og som vi også hører her i Lofoten er; "hvorfor skal vi sortere, når alt går på ei dyng likevel?". Heldigvis blir det stadig færre av disse kommentarene, og LAS ser selvsagt gjerne at de blir helt borte.

I utgangspunktet skulle man tro at det er lett å forstå at når man driver storstilt sortering, har mange ansatte, og bruker penger på å få rene fraksjoner, at dette ikke er et skalkeskjul for å ha alt på ei dyng – derfor er det mulig at dette blir brukt som ei "billig" unnskyldning for å slippe å bruke tid og energi på kildesorteringen selv. Bransjen inklusive LAS har uansett en kommunikasjonsjobb å gjøre.

Et virkemiddel for å oppnå kunnskap er god informasjon. For har man kunnskap, så har man muligheten til å velge å gjøre rett eller galt. LAS informerer gjennom media, LAS Miljønytt, internettsider, skolebesøk og omvisning på anleggene våre i hovedsak om hvilke sortering og prosesser avfallstypene har.

LAS håper at vårt miljøengasjement vil synes gjennom de handlinger vi gjør, og at det kan være med på å bidra til å motivere abonnentene til å kildesortere enda bedre. Ikke minst også på arbeidsplassen.

6.1.4 Omdømme

Utsagn som "Takk for at vi har fått Langneset rent" og "det er fint at LAS har gitt oss det puffet som skal til for å få satt i gang" er tilbakemeldinger som varmer grønne LAS-hjertes. Det kommer også tilbakemeldinger fra aktører som har bidratt som sponsorer, om at dette er en viktig sak, og dette vil de være med på. Flere som har vært med å rydde har også kommet med tilbakemeldinger om at de ønsker dette skal bli en årlig ryddeaksjon.

LAS har også utelukkende fått positiv omtale i denne saken. Til sammen er det 17 omtaler om LAS og marint avfall i trykte lokalaviser i perioden slutten av mars og til starten av juli. I tillegg var det 16 artikler og leserinnlegg som omhandlet herreløst avfall generelt.

At et avfallsselskap stiller kr 250 000,- til disposisjon for å rydde langs strender og kystlinje er nok ikke dagligdags, men for ledelsen i selskapet er det viktig at vi gir noe igjen til samfunnet.

LAS er i dag allerede kjent for å være en attraktivt sted å jobbe, og det er prosjektleders inntrykk at folk fleste har et forhold til LAS. Det viser seg likvel at gamle myter henger igjen om at man kaster alt på ein dyngje og lignende. Dette gjelder hele avfallsbransjen og er ikke spesielt for Lofoten, men LAS håper også at oppryddingstiltak som Strandryddeuka skal være med å forteller innbyggerne i Lofoten at avfallsselskapet tar avfall på alvor, og at 65% (tall fra 2010) av det innhentede avfallet faktisk går til materialgjenvinning. På denne måten vil også engasjementet styre troverdigheten på sikt.

LAS's slagord er "sammen holder vi Lofoten ren", og oppryddingen er et eksempel på hva som kan gjøres i praksis. Like viktig er budskapet til alle som bor her om at vi alle må rydde opp etter oss. Fra naturfagstimen husker man at ingenting blir borte, det går bare over i en ny form. Derfor er det så viktig at man har ordninger og løsninger som gjør at avfallet blir håndtert riktig, og håper er da at resultatet på 13,09 tonn kan være en motivator og en vekker.

Et eksempel til etterfølgelse:

*Vågan Havnevesen har blitt miljøsertifisert og tilrettelagt for kildesortering. Nå kan båtfolket også få levert spillolje på havna i Svolvær.
Foto: hentet fra www.vagan.kommune.no*

Fra før av har LAS definert naturen som "kunde" som også skal ytes service. I hverdagen blir jo dette i hovedsak at man skal være til minst mulig besvær, og at man ikke skal påføre naturen mer belastning enn et avfallsdeponi er i seg selv. I tillegg til at vi ønsker å bidra til å holde naturen ren for både synlig og "usynlig" avfall (miljøgifter). Dette skjer i hovedsak gjennom å besitte kompetanse, og å informere ut til innbyggerne.

*Lofoten Avfallsselskap IKS sitt slagord:
Sammen holder vi Lofoten ren!
Foto: M.Kleffegård*

7 Konklusjon og innspill til veien videre

Kort oppsumert var strandryddeuka vellykket! Med 13,09 tonn oppsamlet marint avfall, nesten 5 mil ryddet strandlinje og tematikken på dagorden i media og hos folk som har deltatt er LAS godt fornøyd. Prosjektet ble gjennomført i løpet av relativt kort tid, og til et relativt greit beløp.

Man kan med andre ord så slå fast er at oppryddingen kostet mye mindre enn det én skulle tro, tross bruk av helikopter for å hente ut avfallet fra de mest utilgjengelige stedene!

Skoleklasser, samt de ryddeteam som ryddet de stedene som var prioritert, ble belønnet med en liten godtgjørelse. Men det er viktig for LAS at dette skal være en belønning, og ikke lønn for arbeidet. Det må være motivasjonen med å få ryddet det marine avfallet som er driveren!

Strandrydding i Lofoten gir oss også en situasjon der utilgjengelige områder som Bunesstranda krever et engasjement fra kommunen i form av arbeidskraft. LASs økonomiske bidrag dekket ikke arbeidstimer for kommunen. Derfor er dette et viktig innspill til de retningslinjer som kommer for hvem som skal betale for opprydding av marin forsøpling, og da spesielt den fordelingsnøkkelen av midler som medfølger. Husk da at utilgjengelighet fordyrer opprydding betraktelig, og med vanskelig terreng er det behov for å få masse voksne folk med. Moskenes har mange steder som trenger opprydding – men få innbyggere. Hvis man skal ha mulighet til å få ryddet hele kysten trengs det en større andel hjelp til denne typen kommuner, både i arbeidskraft og støtte til transport av ryddeteam og for å få hentet inn avfallet.

Det neste er at man er avhengig av dugnadsarbeid for å få dette gjort. Dette bekreftet også Miljø- og Utviklingsminister Erik Solheim da han møtte LAS på badestranda under Berget i Svolve. I spørsmålet om hvem som betaler for "herreløst avfall" vil derfor dugnadsarbeid alltid utgjøre en del av kostnadsbrøken i dette spørsmålet. Innbyggerne i Lofoten har gjort en kjempe innsats med å rydde – noe de også må gjøre i fremtiden hvis de vil ha det ryddig – og da er det ikke riktig at de også skal betale for det. Derfor stiller LAS seg bak KS-bedrift sin innstilling og dagens prinsipp "forurensar betaler" også for herreløst avfall som det marine avfallet hører inn under.

LAS er for øvrig veldig ydmyke og takknemmelige for alle som har vært med å rydde. Uten dere hadde ikke dette vært mulig. LAS oppfordrer andre til å gjøre det samme. Bli med å rydde en strand/kystområde!

Sammen holder vi Lofoten ren! Foto: LAS

Dokumentasjon som er innhentet ved registrering kan forhåpentligvis bidra til å belyse avfallets opprinnelse.

Når pakkebånd/strips som kanskje har sin opprinnelse fra flere næringer blir funnet med antall på 2425 stykker i det marine miljø, bør kanskje emballasjebransjen våkne litt. Kanskje det kan finnes en mer biologisk nedbrytbar variant, eller produsenten kan informere kjøperen?

LAS oppfordrer sterkt til å identifisere forurensningskildene, og deretter å finne løsninger. På den måten kan man hindre at det ikke spres mer marint avfall. Det er forøvrig ikke tiden for å finne syndebukker, men heller isolere problemet for å finne løsningsforslag og gode alternativer. Enten man finner gode mottaksløsninger eller erstatter problemprodukter med mer miljøvennlige alternativer er det viktig at flere hold bidrar. Både myndigheter, bransjeorganisasjoner, kommunalsektor, næringsliv og avfallsselskap må ha en vilje til å holde Norge rent. Til slutt er det uansett samfunnets holdninger som er utslagsgivende for om man skal lykkes i dette arbeidet eller ikke.

Hvis LAS kan være til ytterligere hjelp, eller det er ønskelig med mer detaljerte data enn hva gjengitt i denne rapporten, ta gjerne kontakt med Lofoten Avfallsselskap IKS ved Monica Kleffelgård (monica@las-lofoten.no).

I forbindelse med den nasjonale strandryddedagen 17. september vil ikke LAS ha noen tilsvarende kampanje som strandryddeuka. Er de likevel noen som fortsatt vil rydde marint avfall i Lofoten – kan dette leveres gratis hos LAS såfremt det varsles fra på forhånd at det skal være en strandryddedugnad og man har korrekt utfyllt skjema ved innleveringen av avfallet!

*Miljøagentene i Kabelvåg
ryddet Ursvika
Foto: Inger Anne Nyaas*

8 Vedlegg 1 - Pressedekning

Flere presseklipp, dette er et utvalg fra alle som har vært i media og et tillegg til de som er vist inn i teksten.

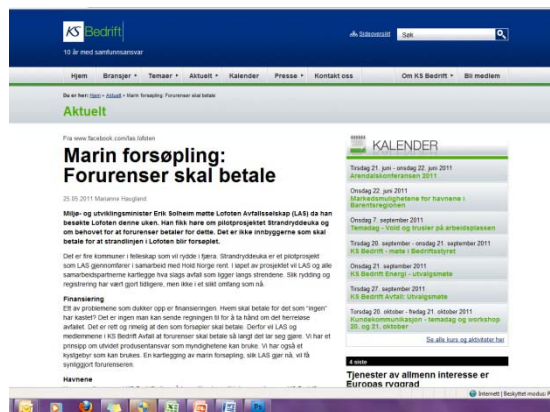
Lofotposten (tilsvarende i Lofot-tidende)

Hold Norge Rent - web

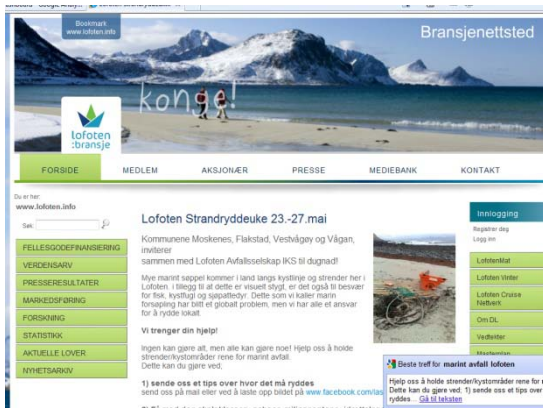
Hold Norge Rent -web

KS-bedrift - web

Kretsløpet

Destinasjon Lofoten, -web

Lofotposten

Flakstadnytt –web

Lofotposten

Lofot-tidende

Luftig søppel | lofotposten.no

Side 1 av 1

Luftig søppel

Frøking ble 7000 kilo søppel bermet med helikopter.

Publisert 08.06.2011 kl 11:31 | Oppdater 08.06.2011 kl 11:31

Lofoten Avfallsselskap blekket seg til søppel på Frøking i 2011. Søppel ble samlet opp av elever fra Østafør, Østafør, og Høylandet og Kvaløya. Søppel ble samlet opp av elever fra Østafør, Østafør, og Høylandet og Kvaløya.

De har vært en meget vellykket opplysning, som informasjon og holdningsarbeid i LAS, Minne Kvaløya.

Havundersøkelser er utgjort av søppel og andre søppel i søppel like eller rennesteinssøppel.

Lofoten er et av verdens beste for de beste søppel og gi, som Kvaløya.

Tilbud på abonnement: Sommerblad 2 bind for 300,-.

Les mer og bestill

© 2011 Lofoten Avfallsselskap IKS. Alle rettigheter reservert. Dette er et nettsted for informasjon og opplysning om søppel og miljø. Det er ikke tillatt å kopiere eller distribuere innholdet på nettstedet uten tillatelse fra Lofoten Avfallsselskap IKS.

Lofotposten -web

Lofotposten